

História vzniku silového trojboja

História silového trojboje v ČSSR

1892 Do Karlínského Varieté v Prahe boli angažovaní dvaja siláci, F. Hoer a J. Balej. Práve títo dvaja nadšenci založili u nás vzpieračskú tradíciu. K nim sa pridal ešte Otčenášek a náčelník žižkovského Sokola Grumlík. Vytvoril sa prvý český ťažkoatletický krúžok nazvaný Klub atlétov Žižkov 1895. Potom vznikali ďalšie kluby Herkules, Turk a Helas. V roku 1897 bola ustanovená Česká amatérska atletická únia ČAAU, ktorej prvým inštruktorom bol zakladateľ ťažkej atletiky Fridolín Hoyer. Z tej doby pochádza aj tabuľka českých rekordov vo vzpieraní. Keď preskočíme o pol storočie tak sa vytvorilo vzpieranie a kulturistika.

1964 Silový trojboj u nás bol od najranejších počiatkov spätý s kulturistikou. Jej oficiálne schválenie ústredným výborom ČSTV (pre mladšie ročníky Československým zväzom telesnej výchovy) dňa 13. apríla 1964. Športová kulturistika je oficiálne v Československu uznaná ako športové odvetvie, bola vytvorená Ústredná komisia kulturizmu, organizačne bola podriadená pri vzpieračskej komisii a Slovenská komisia kulturizmu pri vzpieračskej komisii. Názov kulturistika sa objavil až neskôr.

1965 na prvej súťaži bol najlepší výkon v drepe 165 kg (Vereš), v tlaku 135 kg (Hanzlík). Ďalej sa prevádzal bicepsový zdvih.

1966 - Začali prvé súťaže, a tiež i tápanie ohľadne pravidiel, kde sú zastúpené silové zložky. Drep s činkou bol zo zdravotných dôvodov zmenený na čelný drep, v ňom dosiahol najlepší výkon Pipasík – 157,5 kg. V tlaku zvíťazil Pánek – 140 kg. K rozvoju kulturizmu najmä toho súťažného prispeli PRAVIDLÁ KULTURIZMU, POWERLIFTINGU, ktoré pripravil Milan Jablonský a boli vydané v roku 1966. Uverejnené boli vtedy v jednom časopise so stálou kulturistickou prílohou, slovenský Tréner a cvičiteľ, začiatkom roku 1968. Akési neoficiálne pravidlá powerliftingu vyšla v tomto časopise s platnosťou od 1. januára 1970 a obsahovala iba dve stručné stránky, ale už i to bol pokrok (rovnako ako rozsah 2,5 stránky z roku 1973, taktiež dodatky k pravidlám platné od 1. 9. 1975

A ako vtedy videl situáciu jeden z mála funkcionárov, ktorý sa o liftu nezdráhali aspoň hovoriť, prof. František Bulva z Brna, bývalý predseda Českého kulturistického zväzu? *"Otázky okolo POWERLIFTINGU sú v našom zväze bohužiaľ bez riadneho riadenia a dá sa povedať, i bez jasnej a zásadnej línie. Akýsi zdanlivý nezáujem o POWERLIFTING v celom našom zväze nie je preto, že by PWL za to nestál, ale preto, že hnutie nemalo zatiaľ dostatok pracovníkov na riadenie a predovšetkým však pre nedostatok financií."* Áno, nejaké súťaže už živelne bežali, ale organizačné zastrešenie vo zväze i v krajoch chýbalo. V 70. rokoch bol KST (takzvaný kulturistický silový trojboj, názov je ďalšou úlohou doby) stále atraktívnejším doplnkom estetiky a slúžil ako argument proti tvrdeniu, že svaly kulturistov nedisponujú silou, čo tak úplná pravda nebola, pretože prepotrebná éra špecializácie bola na spadnutie..

Kulturistické súťaže sa delili na silovú a estetickú časť, získané body sa sčítavali a už vtedy sa ukázalo, že niektorí pretekári sú lepšie silovo vybavení, (Petr Trávník, Vlastimil Svoboda, Eduard Pokorný, Peter Mosný, Eduard Folwarczny, Marian Juráš) čo im prinášalo väčší bodový zisk a to bolo často krát na úkor estetiky, preto od roku 1968 boli silové disciplíny na kulturistických súťažiach zrušené, aj keď neskôr (1975) došlo k zaradeniu tlaku na lavičke k bodovému hodnoteniu, a trvalo to i až do jeho vyradeniu v roku 1978.

Ďalšími populárnymi tvármi vtedajšieho trojboje boli **Ing. arch. Juraj Višný** a **Ing. arch. Ivan Uríček**.

Foto: Ivan Uríček

Foto: Juraj Pipasík a Juraj Višný

1968 V okrese Ústí nad Orlicí pracovala už od roku 1966 veľmi aktívna komisia kulturistiky, ktorá usporiadala súťaže mužov i juniorov v upravenom trojboji (trh, benčpres a čelné drepy). Víťaz bol Jan Kadič z Letohradu, neskorší rekordman ČSSR.

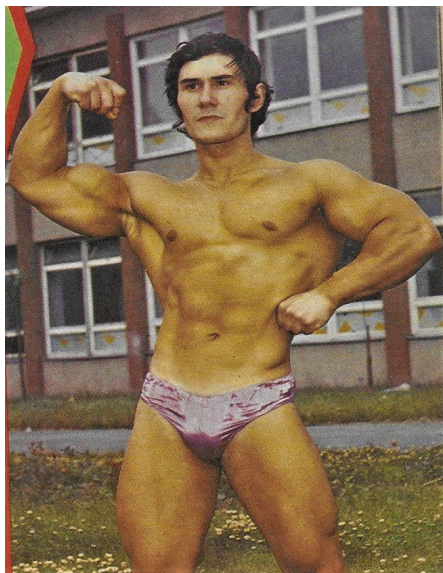
1969 sa u nás konala prvá väčšia súťaž v silovom trojboji v rámci pohárovej súťaže v časopisu Tréner a cvičiteľ v kulturistike.. Absolútnym víťazom sa stal Petr Trávník z Brna (20 rokov), výkonom 562,5 kg (drep 180kg, benč 157,5 kg, mŕtvy ťah 225 kg).

1970 vyhral Bartolomej Vereš z Košíc, s výkonom v trojboji 587,5 kg (197,5 + 137,5 + 252,5)

Najstaršia okresná súťaž sa v ČSSR konala v Ústí nad Orlicí v roku 1970, kde štartovali pretekári z Letohradu, Českej Třebovej a Králik.

1971 Prvá krajská súťaž sa uskutočnila v roku 1971 v Ružomberku za účasti 25 pretekárov. Ružomberok sa tak stal centrom športu v stredoslovenskom kraji. Konali sa na mnohých miestach propagačné súťaže (Košice, Nitra, Zvolen, Púchov, Letohrad), kde pretekári predvádzali tlak a čelný drep. v Ružomberku sa v roku 1971 podarilo usporiadať prvé krajské majstrovstvá na území republiky za účasti 25 pretekárov. Organizovali sa prvé pohárové súťaže v Prahe, Brne, Třinci, Jeseníku so zastúpením i čistých kulturistov ako Peter Mosný, Josef Hýbl, Václav Papírník a Petr Riška, uplatnenie našli i vzpierači Ján Pukač, Huličiak, Vrbka, Holeček, Karel Prohl a Josef Malenovský, o pár rokov nato Anton Baraniak, Rudolf Strejček, Jan Nagy a iní.

Na exhibícii na „Cene Zvolena“ 1971, vytlačil dvestovku ako prvý na Slovensku **Peter Mosný** (nar. 1949) z klubu Žiar nad Hronom

Podobne začínajú vznikať oddiely zamerané na silový trojboj v Chodove, Krnove, České Třebové, Jeseníku, Jablonci nad Nisou, Uherskom Hradišti, Orlovej, Doubrave, Rýmarove, Bohumíne, Bruntále, Banskej Bystrici, Rožňave...

1972 V Chebe, kde aktívny Jiří Pavlík v roku 1972 zorganizoval neoficiálne majstrovstvá Čiech a Moravy pod názvom „Mistr síly“, kde vyhral Jan Ježek z Prahy výkonom 695 kg (230+170+295).

Potom ako huby po daždi sa objavujú pohárové súťaže v Prahe, Brne, Třinci, Jeseníku, Kunoviciach a na Slovensku Topoľčany, Levice, Žiar nad Hronom.

Ak sa na to pozrieme dnešnými očami – bola to krásna doba. Základom v tej dobe bol elán a chuť súťažiť. Podmienky boli v začiatkoch všelijaké – činky aké kto mal, kotúče nepresných váh, stojany labilné, problematicky výškovo nastaviteľné, lavičky celodrevené bez poťahu. Platnosť pokusov sa signalizovala iba zdvihnutou rukou, neskôr sa objavili zástavky.

Veľké množstvo súťažiacich (viac ako 60), predlžovalo to tak súťaže do neskorých večerných hodín.

Pretekári nastupovali v trenkách a tričku, občas mal niekto vzpieračský dres, bandáže z obvinadiel, úzke opasky. Bežne sa používala doska, alebo kotúčky ako podložka pod päty pri drepe. Stalo sa i to, že si pretekári z Lokomotívy Česká Třebová priviezli na súťaž vlastnú lavičku.

Slogan tej doby by mohol byť „Zdvíhanie silou – mocou“.

1972 – Bob Hoffman zopakoval svoje pozvanie aj v roku 1972 a 11. novembra v mešite Zembo v Harrisburgu v Pensylvánii (USA), bola ustanovená IPF (International Powerlifting Federation) za účasti delegátov šiestich štátov. Došlo vtedy k veľkým zmenám pre budúcnosť v silovom trojboji. Boli anulované všetky predchádzajúce rekordy. Behom roka sa počet členských štátov rozšíril na 30, vrátane ČSSR, Poľska a Juhoslávie

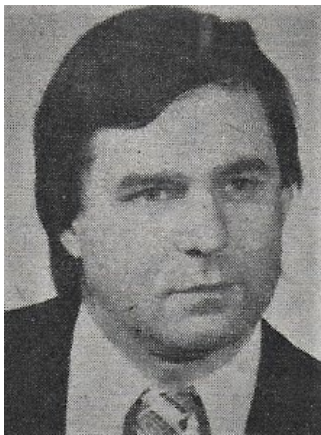
1973 - International Powerlifting Federation (IPF) usporiadala v novembri prvé oficiálne majstrovstvá

sveta v tomto športe

V 80. rokoch 20. storočia sa o rozvoj postarali hlavne výpravy ďalších štátov, ktorých počet sa

podstatne rozšíril na kongrese

1973 - boli pri Československom zväze kulturistiky ustanovené komisie silového trojboja, výkonnostné limity, výkonnostné triedy, evidencia rekordov a školenia rozhodcov. Ako spomienku na začiatky silového trojboja u nás je zaujímavé si pozrieť, čo vyplynulo zo zápisu z **prvej schôdze Komisie powerliftingu pri VSKu ČÚV ČSTV**, konanej 10. novembra 1973 v Prahe. Vtedajší predseda **Vladimír Nový**,

skutočný pôvodný propagátor a z nášho pohľadu rozhodne akýsi "otec zakladateľ" nášho powerliftingu, pozval niekoľko nadšencov (V. Knotek, J. Náprstek, W. Zimmermann, J. Švub, J. Šmída, Z. Kužílek a K. Laškai), s nimi pripravoval kalendár súťaží pre rok 1974 vrátane neoficiálnych majstrovstiev ČSR. Prebehla dlhá debata o návrhu nových pravidiel, hovorilo sa o zaistení financií na cestovné a rozhodcov, padli návrhy na jednotný dres pretekárov i nominačné limity. Konanie oficiálnych majstrovstiev ČSR podliehalo schváleniu predsedníctvom ČKuS, súťaží obidvoch republík nemalo šancu skorej ako v roku 1976. Začali sa organizovať školenia trénerov a rozhodcov.

Na fotografii zo školenia trénerov v Kunoviciach sú hore zľava: Jiří Hofírek, Ivan Karpíšek, Zdeněk Kužílek, Stanislav Hošek, v pokľaku – Stanislav Nepožitek, Wolfgang Zimmerman a Jozef Švub

V septembri 1973 sa konalo prvé oddielové meranie síl v Leviciach proti Topoľčanom. Prvého decembra 1973 sa konala odvetá v silovom trojboji v Dome kultúry v Továrnikoch, medzi Topoľčanmi a Levicami. Obe súťaže vyhrali Levice. Moderátorom bol Ľudovít Major.

1974 sa v Čechách uskutočnili postupové súťaže na prvé neoficiálne majstrovstvá Čiech, ktoré sa konali 30. Novembra 1974 v Chebe a sú známi nasledovný víťazi kategórií:

Topoľčany sú aktívne i naďalej. V roku 1974 usporiadali súťaž proti Žiaru nad Hronom a exhibične vystúpili v Klátovej Novej Vsi.

V roku **1974** sa pod vedením K. Laškaia začal rozvoj silového trojboja na Slovensku. Konali prvé majstrovstvá krajov. Boli zaevidované základné rekordy v kategóriách do 67,5 kg, do 75 kg, do 82,5 kg, do 90 kg, do 110 a nad 110 kg. Vynikali hlavne Ján Pukač do 60 kg a P. Mosný, ktorý na historicky úvodných majstrovstvách Západoslovenského kraja 1974 v Leviciach zvládol vo váze do 110 kg (vážil len 91 kg, zrejme takticky nabral) trojboj 555 kg (190 + 160 + 205 kg). Je známe, že z Topoľčan tu štartovalo 5 pretekárov.

V roku 1975 konali sa prvé oficiálne majstrovstvá ČSR a SSR

Majstrovstvá ČSR sa konali v Trinci

17.5. 1975 sa konali v Topoľčanoch 1. oficiálne Majstrovstvá Slovenska

Na prvých majstrovstvách Slovenska v kulturistickom silovom trojboji štartovalo 31 pretekárov zo 17 oddielov, čo bol potešiteľný jav, že toto odvetvie získava na Slovensku čoraz širšiu základňu, keď popri borcoch z tradíciami a dobrou dorasteneckou základňou (VSS Košice, Vinohrady BSP Bratislava, ZSNP Žiar nad Hronom, Smrečina Banská Bystrica, Dukla Banská Bystrica) a oddielov, ktoré sa špecializujú na silový trojboj (BZVIL Levice, TS Topoľčany) po prvý krát štartovali pretekári z nových oddielov (TJ Chemko Strážske, TJ Družba Rapovce, TJ Zemplín Vihorlat Michalovce, PPS Detva, Štart Družstevná pri Hornáde. Rozhodovala rozhodcovská trojica (Mudr. Dušan Filo z Košíc, Ľudovít Major z Bratislavy, neskôr dlhoročný vydavateľ a šéfredaktor MUSCLE FITNESS, ktorý sa výrazne zaslúžil o propagáciu tohto športu hlavne v denníku Šport a v týždenníku Štart a Boris Plintovič z Bratislavy.)

MAJSTROVSTVÁ ČSSR 1976 I. neoficiálne Praha

Cieľom snaženia komisie VSKu ČÚV ČSTV bolo usporiadanie neoficiálnych majstrovstiev ČSSR, čo sa napokon aj podarilo. S nečakane vysokým záujmom o silový trojboj, bolo nutné vyriešiť postupnosť súťaží tak, aby vrcholom snaženia najlepších bola účasť na majstrovstvách ČSSR. Po prvých skúšobných majstrovstvách v Prahe 1976, za účasti 37 pretekárov, v ôsmich hmotnostných kategóriách. Vytúženú hranicu 800 kg vtedy po prvý krát prekonal Grobař z Olympie Praha. Nasledovali ešte dve neoficiálne súťaže majstrovstiev ČSSR v Trebišove a Kunoviciach.

- **1977** - Európska federácia silového trojboja bola založená 14. Mája 1977 v Turku vo Fínsku. Za prezidenta bol zvolený Jaakko Parvianen, tajomník Wally Holland. Prvých desať rokov sa administratíva vykonávala v spolupráci s exekutívou IPF.

- **1978** – prvé majstrovstvá Európy sa konali v Birminghame, za účasti 63 pretekárov z 11 štátov. Podporná výbava u pretekárov v tom čase ešte nepoznali
- V 80. rokoch 20. storočia sa o rozvoj postarali hlavne výpravy ďalších štátov, ktorých počet sa podstatne rozšíril

Nástup rozhodcov pred súťažou (zľava) Švub, Zajíček, Volgyák, Náprstek, Karpšek a Lamper

III. Majstrovstvá SSR 1977 Banská Bystrica

II. neoficiálne MAJSTROVSTVÁ ČSSR 1977 Trebišov

IV. Majstrovstvá SSR 1978

III. neoficiálne MAJSTROVSTVÁ ČSSR 1978 Kunovice

V. Majstrovstvá SSR 1979

I. MAJSTROVSTVÁ ČSSR 1979 RUŽOMBEROK (PRVÉ OFICIÁLNE)

1980 Ďalším zlepšením v riadení športu bolo ustanovenie komisie silového trojboja pri VSKu ČSTV. Nadväzujú sa prvé kontakty zo svetovou federáciou IPF. Prvý reprezentačný výber silového trojboja bol určený na majstrovstvách ČSSR v zložení Hála, Pertl, Hoza, Chmelař, Sajda, Šnajdr a Pelán.

VI. Majstrovstvá SSR 1980

II. MAJSTROVSTVÁ ČSSR 1980 Kunovice

1980 sa vo Švajčiarsku uskutočnilo ME v silovom trojboji, 81 súťažiacich z 13 štátov. Podľa výkonov na majstrovstvách ČSSR, by P. Hála získal striebornú a Z. Sajda bronzovú medailu.

1981 - Medzinárodný styk začal v roku 1981, kedy sa uskutočnilo medzištátne stretnutie v silovom trojboji v Budapešti:

ČSSR - Maďarská ľudová republika Poľská ľudová republika - ČSSR

V oboch týchto súťažiach naši reprezentanti zvíťazili.

VII. Majstrovstvá SSR 1981____(! zmena v poradí disciplín 1. drep, 2. tlak na lavičke)

III. MAJSTROVSTVÁ ČSSR 1981 Rožňava

1981 - Vydanie nových pravidiel silového trojboja

SAJDA, PÁL, PELÁN, vylúčení z M - ČSSR podcenili nariadenie VSKu ÚV ČSZTV o povinnej registrácii. Štartujú mimo súťaž a vytvárajú rekordy. Veľké obštrukcie pri prezentácii. Registračka - registračná známka pre príslušný rok, ako aj potvrdenie o zdravotnej prehliadke. Pre M - ČSSR nutné zo strediska krajského telovýchovného lekárstva. Kontrola ústroja, tel. hmotnosti.

1982 VIII. Majstrovstvá SSR

IV. MAJSTROVSTVÁ ČSSR 1982 usporiadal TJ Baník Most

IX. Majstrovstvá SR 1983

V. MAJSTROVSTVÁ ČSSR 1983 Liptovské Sliače

1984 - ČSSR vstúpila do IPF a EPF. Od tejto doby sa naši reprezentanti zúčastňovali majstrovstiev Európy a majstrovstiev sveta pravidelne. Zavedenie podporných dresov a bandáží.

1984 - X. Majstrovstvá SR 27.10.1984 REVÚCA

1984 - VI. MAJSTROVSTVÁ ČSSR 1984 Přebyslav

1985 Majstrovstvá SSR

Ustanovenie I. ligy družstiev ČSSR, medzištátne stretnutie PLR - ČSSR

VII. MAJSTROVSTVÁ ČSSR 30.10.1985 Banská Bystrica

1986 - Majstrovstvá SSR 1986

1986 - Ustanovenie národnej ligy ČSR a SSR

VII. MAJSTROVSTVÁ ČSSR 1986 Krnov

Od 1.1.1987 vstúpili do platnosti nové pravidlá silového trojboja

Majstrovstvá SSR 1987

Majstrovstvá Európy v silovom trojboji 1988

MAJSTROVSTVÁ SSR 1988

MAJSTROVSTVÁ ČSSR 1988 Krnov

MAJSTROVSTVÁ SR 1990

Republikových majstrovstiev sa nezúčastnili členovia výberu SR, ktorí, mali v tom čase stretnutie s reprezentačným družstvom Švédska, nad ktorým zvíťazili.

MAJSTROVSTVÁ ČSSR 1990

25.02.1994 vzniká s právnou formou občianske združenie Slovenská asociácie fitness, kulturistiky a silového trojboja (SAFKST)

11.11. 2025 vzniká nový Slovenský zväz silového trojboja (SZST)

Pavol Kovalčík: „Naše 51- ročné spolužitie s fitness a kulturistikou dostalo vážne trhliny a podľa mňa už sme ako športy a aj zástupcovia týchto športov každý úplne inde. Nato, aby sme mohli rozvíjať náš šport efektívne, v dobrej atmosfére a s perspektívou budúcnosti ďalej, je v tejto chvíli najdôležitejšie naplniť prvú prioritu našej veľkej rodiny IPF a to je silový trojboj rozvíjať ako samostatný športový zväz. Ďakujem SAFKST za dlhú spoločnú cestu a želim fitness a kulturistiku do budúcnosti len to najlepšie. Ale odteraz nech žije a prekvitá na Slovensku a aj vo veľkej rodine IPF a EPF, práve narodený SLOVENSKÝ ZVÄZ SILOVÉHO TROJBOJA (SZST).“

Použité zdroje:

Prohl, K.: 110 let vzpírání v Čechách, 2003

Švub, J.: Historie síly, Svět kulturistiky, 1996

Švub, J.: texty z let 1980 – 2010

Trenér 1976 (Slovenský ústredný výbor ČSZTV Bratislava, 1976)

Kulturistika 1982 (Šport, slovenské telovýchovné vydavateľstvo Bratislava, 1982)

Archiv ČSST

Fotografie:

archiv Josefa Švuba